

Ростислав ДЕРЖИПІЛЬСЬКИЙ

Ростислав Держипільський – народний артист України, актор, режисер, театральний педагог, директор-художній керівник Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Івана Франка. Народився у Косові (Івано-Франківська обл.). Випускник Львівського державного вищого музичного інституту ім. М. Лисенка (курс народного артиста України, професора Богдана Козака). Викладач акторської майстерності в Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Генеральний директор Міжнародного фестивалю актуального мистецтва “PORTO FRANKO”. У творчому доробку – ролі в театрі і кіно та два десятка режисерських робіт, багато з яких відзначені нагородами українських та зарубіжних фестивалів.

Ми сидимо у директорському кабінеті при смачній каві, звареній самим господарем. Рідкісна година спокою у цьому, сповненому вируючих пристрастей, місці. Розмовляємо про ювілей, що минув недавно. Про фестиваль, який на порозі. Про Гуцульщину, мольфарів і, звісно, театр...

ТЕАТР МОЛЬФАРИТЬ...

Майя Гарбузюк: Ростиславе, вітаю! Щойно минуло десять років, як Ви обійняли посаду директора цього театру. Тоді Ви були наймолодшим театральним директором в Україні. Як це сталося? Що Вас вело? Звідки Ви знали, що Вам поталанить?

Ростислав Держипільський: Це не таємниця – у крісло директора я потрапив зовсім несподівано для себе. Спонтанне рішення... Адже я став – зауважте – саме директором, не головним режисером, не художнім керівником. Після закінчення Львівської консерваторії я працював тут, у Франківському театрі, три роки, потім поїхав до Дмитра Богомазова на Вільну сцену, де пробув теж три роки. Це була для мене ще одна школа. Все, що було в Україні тоді найновіше – він в нас вкладав, з нами і на нас випробовував. Богомазов, на мою думку, один з небагатьох в Україні режисерів, який досліджує театр. Не тільки експлуатує, а саме досліджує... Я одружився, повернувся до Франківська, до театру. Почав викладати в Інституті мистецтв на акторському курсі. Увесь свій багаж – з одного боку школа Козака, курбасівська традиція, досвід заньківчан, а з іншого – школа Богомазова – почав віддавати студентам. Я тоді був молодий, 28 років, не набагато за них старший, тож мій і їхній максималізм перетворив це навчання на постійні студії. Возив

їх на різні тренінги, запрошував до них викладачів, ми переглядали безліч відео, багато дивились хорошого театру. Фактично, це було виховання серйозних, готових працювати у сучасному мистецтві акторів, формування театральної еліти. Коли ж вони закінчували навчання, то я розумів, що стан тогочасного франківського театру не зовсім відповідає нашим мріям... Мені їх просто зробилося шкода. Я сказав, що не для того їх виховував, аби вони опинилися в такому середовищі...

М. Г.: Мабуть, багато хто у театрі не ставився тоді до Вас серйозно... .

Р. Д.: Це так. Була лише невелика група людей – після постановки Гринишина “Галілео Галілея” – котрі хотіли якісних змін у театрі на краще. Та вистава, до речі, нам багато чого дала, зокрема мені як акторові – Мирослав пропонував завдання і водночас відкривав простір для свободи. Я ж не люблю, коли мене ставлять в рамки. Не люблю бути рабом. І рабів не люблю. Зрозуміло, що ця група, яка складалась тоді з п’яти чоловік, захотіла дальших змін, і щоб Мирослав очолив наш театр. Але це не було можливим. Тоді мої друзі звернулись до мене. Я був ошелешений, бо зовсім не думав про таке рішення. Але врешті зрозумів – ми всі говоримо про відповідальність. А коли настає час – втікаємо від неї. Тому я подав свою кандидатуру на посаду директора.

М. Г.: І перемогли!

Р. Д.: Ні! Спершу програв... Просто так сталося, що новообраний директор вирішив не працювати у нас. І тоді покликали мене. Так я опинився у цьому кріслі.

М. Г.: А якби цього не сталося?

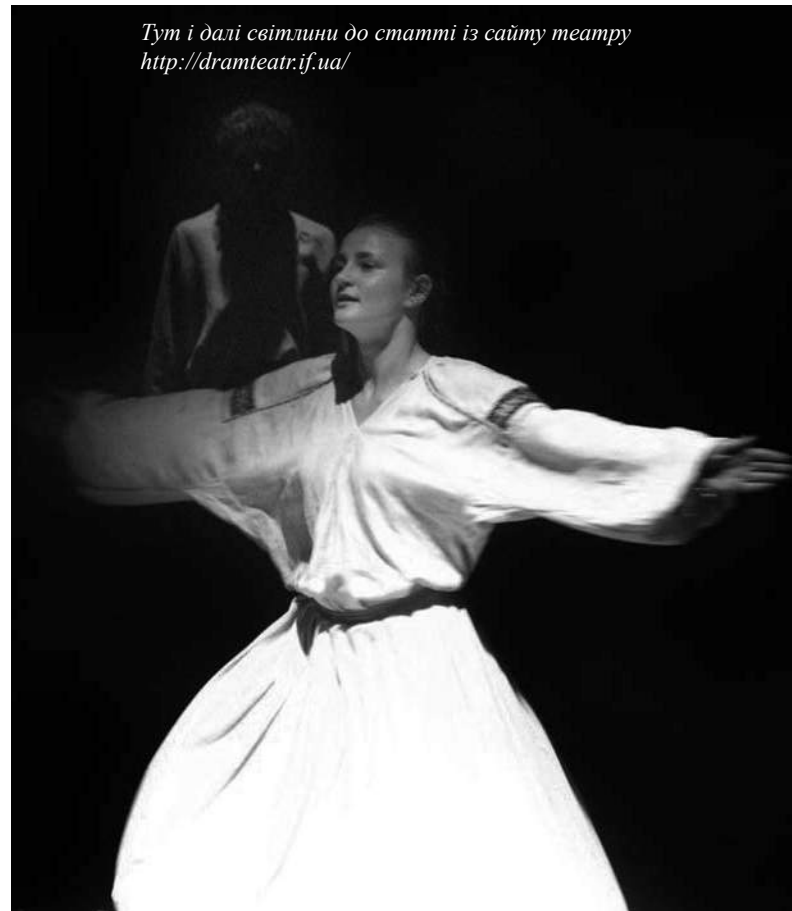
Р. Д.: Створив би свій театр. Не міг би залишити своїх студентів напризволяще... Тоді ж новий губернатор був на кілька років старший від мене – і ми знайшли спільну мову, він розумів мене. На перших зборах колективу я розповів про стратегію нашої роботи, всі були здивовані, що я можу так говорити. Я одразу запросив на першу постановку Юрія Одинокого, відомого режисера, одного з найкращих тоді. Така була моя тактика – все найкраще тоді в Україні я мав привести в театр. Прийшла молодь, мій курс, і ми працювали вдень і вночі. Колектив був дуже розбалансований. До цього робили дві-три постановки на рік, грали вісім вистав на місяць. Люди звикли мало працювати, нарікаючи на мізерну платню. За перший сезон ми зробили 8 прем’єр – щоб зрушити виробничий механізм. Це була велика відповідальність. Але я розумів: я вже тут, на мене впав цей хрест, треба його приймати. Є багато притч про це. Вже далі я зрозумів, що це просто мій шлях.

М. Г.: І жодного разу за десять років Ви не пошкодували про своє рішення?

Р. Д.: Не встиг (*сміється*)... Бог якось так мені дав, що доволі скоро почали з’являтися результати нашої роботи. Вже за пів року театр отримав статус академічного. Так, розумію, тоді це було “на виріст”, нахабно з мого боку, але змінивши фінансову ситуацію, я тримав у руках інструменти впливу на акторів. Тепер я міг вимагати від них віддачі, повноцінної роботи, розмови про малі зарплати закінчились. І так далі мені Бог давав: я робив те, що хотів, не маючи обмежень. Тодішній губернатор Микола Пальчук мене дуже розумів. Ми завжди знаходили спонсорів для втілення різних шалених ідей, для запрошення найкращих режисерів. Це високо піднесло акторський рівень, і насправді, на перших виставах глядачі-театрала не впізнавали наших акторів – настільки несподівано й по-новому вони розкривались у руках запрошених постановників. Хоча загальний глядацький рівень був настільки низький, що страшно сказати. Люди виходили із залу на хороших виставах. Вони звикли до такого собі розважального, легкого театру.

Галина Баранкевич – Даруся у виставі “Солодка Даруся” за М. Матіос. Інсценізація, режисура, сценічне рішення, музичне оформлення - Ростислав Держипільський. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2008 р.

*Тут і далі світлини до статті із сайту театру
<http://dramteatr.if.ua/>*

ру, опереточки, мелодрамки – в гіршому розумінні. Я сприймав це як особисту поразку – заходив у зал і рахував глядачів. Бог так дав, що одразу виникла “Солодка Даруся”, яка заявила про нас. На неї саме й почали ходити, почалися відгуки у пресі – і пішло...

М. Г.: Чого Ви боялись найбільше, признайтесь?

Р. Д.: Весь час боявся перетворитись на такого собі начальника-бюрократа. Важливо було залишатись хлопчиськом, дитиною. Адже творчість – це дитяча енергія, треба уміти все відчувати, бачити, переживати як уперше. А директорська робота – геть інша. Вона примушує тебе врешті закам’яніти. Так і зі мною було. Я взявся вивчати юриспруденцію, бухгалтерію, до копійки вивчив бюджет, я ж – актор, маю добру пам’ять. Не дозволяв собі бути якимсь маріонетковим керівником, мовляв, ага, він – актор, творча особа, хай робить, а ми будемо ним керувати. Я вже мав історичну освіту, ще вступив на адміністративний менеджмент і закінчив магістратуру з державного управління.

М. Г.: До Вашої освіти ми ще повернемося – наразі завершимо з публікою. Ви за десять років виховали фантастичну публіку, яка сприймає складні форми,

Сцена з вистави “Нація” за М. Матіос. Інсценізація, режисура, візуальне рішення, музичне оформлення – Ростислав Держипільський. Сценографія – Олександр Семенюк. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2010 р.

сучасне мистецтво із усією його парадоксальністю, нелінійністю. Можете пригадати, коли зрозуміли, що вона змінилась, пішла за Вами, стала Вашою?

Р. Д.: Зараз, через десять років, я вже можу справді щось говорити впевнено. Бо тоді все це було на рівні “а може”, “здається”. Що я зрозумів для себе за цей час: публіка справді завжди хоче йти легшим шляхом, зрештою, як ми усі. Вона не хоче думати, хоче прийти, розвалитися в кріслі – і розважайте мене, ану ж бо! Тобто вона думає, що хоче саме цього... Я це одразу зрозумів: запрошував сильних режисерів, вони ставили вистави, а публіка на них ...не йшла! У багатьох театрах такі вистави списуються, та й край. А я свідомо такі роботи підтримував, усіма можливими й неможливими методами, щоб вони продовжували жити. Паралельно, звісно, мусили існувати і вистави простіші, орієнтовані на невибагливого глядача. І дуже круто було бачити, як поступово зал змінювався. І як почав з’являтися інший, новий глядач, який раніше не ходив до театру, а вибирав інші ніші – літературу, наприклад. Це був уже цілком інший глядач. Ми притягнули інтелектуальну публіку, елітну публіку. Також тоді, десять років тому, ми зробили серйозну ставку на молодь. Вони вже зараз і не молодь, а залишились фанатами нашого театру.

М. Г.: У Вас мусили бути якісь додаткові прийоми й трюки для цього?

Р. Д.: Все починалося з мрії, мети, міту. Разом з нашим актором, Олексієм Гнатковським, ми при-

photoedo.com

думали гасло: “В театр ходити модно!”. Записали ролик, поширили цю думку в просторі, вплинули на громадськість, і за якийсь час в Івано-Франківську справді не відвідувати театр стало поганим тоном – в інтелігентному, освіченому середовищі. А зараз ми вже збираємо справжні плоди наших старань – ось, наприклад, таке спостереження. За останні роки антрепризи, які їздять Україною, у Франківську майже не продаються. У Львові, Чернівцях, Харкові – так, у Франківську – ні. Дзвонять адміністратори таких вистав – як би нам продатися, допоможіть! А я кажу: “Це просто єлей на мої рани”, тобто це означає, що наша публіка зазвичай відмовляється дивитися вистави не надто високого мистецького рівня. Для мене це таке щастя! Коли у нас вперше, три троки тому, почався фестиваль “Порто Франко. Гоголь фест” і приїхали кияни, вони були вражені, як франківська публіка сприймає сучасне мистецтво, як вона готова до нього.

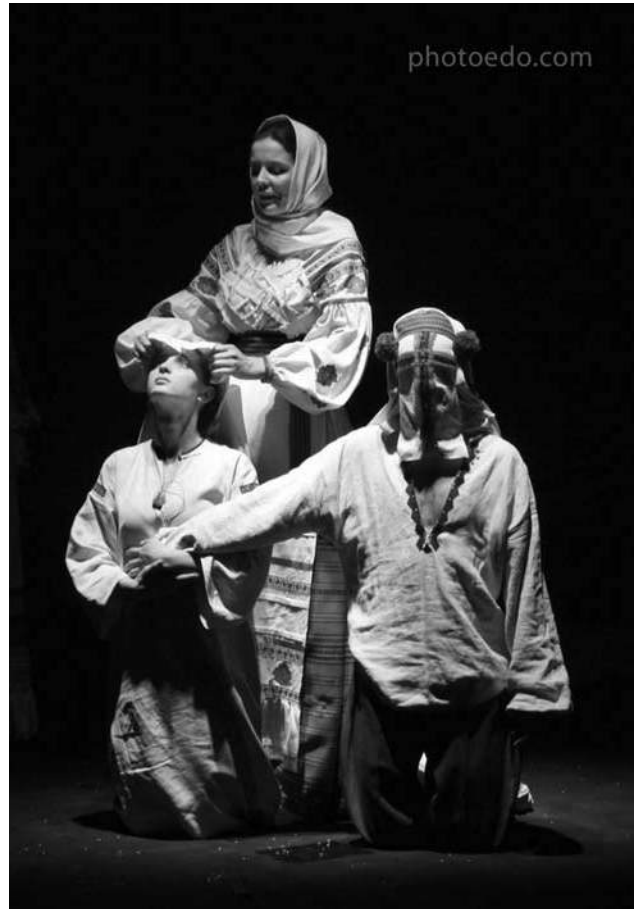
М. Г.: Отже, театр не йде за публікою, а піднімає її до свого рівня...

Р. Д.: Так, ми виховали нашу публіку. Ще зовсім недавно, до речі, ми мали кілька таких “посполитих” вистав з колишнього репертуару, які – теж, до речі, – чудово продавалися. Але коли на них несподівано потрапляв хтось і казав – то це і є отой хвалений франківський театр? – ми змушені були з ними попрощатися, аби не ганьбити свого імені. Бо я вважаю, що сьогодні глядачі – чи то мешканці Франківська, чи гості – мають прийти у будь-який день до театру і побачити щоразу іншу, оригінальну виставу. Непобутову. Ненавиджу побут на сцені. Бо це – фальш, обман... Зрозуміло, в певний момент я зрозумів: інтелектуальної публіки не є аж так багато. І тому ми почали працювати з різними сценічними майданчиками. Ось зараз відбулась прем’єра “Модільяні”, і для неї ми відкрили вже п’ятий сценічний майданчик. Всі вони невеликі. Розраховані на 100-200 місць. Я, звісно, вираховував кількість квитків, які ми можемо розповсюдити. Такі сцени для нас – найоптимальніший варіант.

М. Г.: Ви маєте БОРГ?

Р. Д.: Я був одним з небагатьох, хто ще десять років тому ліквідував БОРГ як структуру. Це була війна страшна. Але переконаний: ми маємо приваблювати глядача якістю. При цьому я знаю, скільки глядачів ми реально можемо зацікавити. Саме невеликі сцени допомагають нам бути вільними. Експериментувати. Ми не хочемо залишатись масовим театром. Маса – це відсутність індивідуальності.

М. Г.: Перепрошую за нескромність, але питання проситься саме: якщо був літературний станіславівський феномен, то тепер можна говорити про театральний станіславівський феномен? Адже Ви,

Сцена з вистави “Нація” за М. Матіос. Інценізація, режисура, візуальне рішення, музичне оформлення – Ростислав Держипільський. Сценографія – Олександр Семенюк. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2010 р.

до речі, активно співпрацюєте із Юрієм Андруховичем як перекладачем, серед ваших постійних глядачів – Тарас Прохасько...

Р. Д.: А я і сам не дуже скромний. Ви маєте рацію. Мабуть, про такий феномен можна говорити – і це вже озвучували не раз.

М. Г.: Шкода, я думала, що це моє власне відкриття (сміється).

Р. Д.: Уперше я почув про це, коли до нас кілька років тому приїхали на стажування польські студентки-філологи, що вивчають україністику. Признались, що спершу були розчаровані призначенням – не столичний Київ і не давній Львів. Але потрапивши до театру, передивилися весь репертуар і врешті підсумували: саме театр допоміг їм зрозуміти, що це таке – станіславівський феномен... Я дуже щасливий, що ми до цього доклалися... Хоча і перед Андруховичем, і перед Прохаськом ніяковію, але зараз справді театр став на певний рівень.

Олексій Гнатковський – Гамлет, композитори та учасники вистави – Роман Григорів (угорі) та Ілля Разумейко (внизу праворуч). НеоОПЕРА-ЖАХ "Hamlet" за п'єсою В. Шекспіра. Режисер – Ростислав Держипільський. Пластичне рішення – Ольга Семьошкіна. Художник з костюмів – Леся Головач. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2017 р.

© Denys Ovchar | DenFilm.com.ua

М. Г.: Кілька років тому Ви озвучували свою програму: зробити Франківськ театральною столицею України. На Вашу думку, на скільки відсотків Вам це вдалося?

Р. Д.: Знову буду нескромним. Думаю, майже на 99 (сміється). Попри всю мою величезну повагу до Києва, де маю багато друзів, де, врешті, працює мій учитель Дмитро Богомазов і звідки ми запрошували багатьох режисерів – вони там, у столиці, між собою конкурують, сперечаються. Але ж вони всі чудово працювали тут, у нас – усі найкращі режисери, які є в Україні! І це давало нам можливість бути живими...

М. Г.: Ваш театр – це такий великий театр-лабораторія...

Р. Д.: Звісно. І цьому дуже допомагають фестивалі. Спершу ми переформатовували "Час театру". Щось спрацювало, щось – ні. Потім з'явився "Порто Франко". Це дуже розвинуло і нас, і наших глядачів. Ми почали запрошувати відомих європейських режисерів. І коли їхні вистави приїжджають – то наш глядач переконується, що й за франківський театр йому не соромно, що ми – у тренді... Я не страждаю на зайву скромність, і вважаю, що значною мірою сьогодні Франківськ став театральною столицею.

М. Г.: Маєте амбітніші плани, європейські, до прикладу?

Р. Д.: Так, звісно. Поважаючи усі українські фестивалі – бо знаємо, що це таке – робити фестиваль

в Україні, згадавши, наприклад, величезний внесок Олександра Книги, котрий роками провадить “Мельпомену Таврії” - попри це хочеться творити фестивалі як певну ексклюзивну подію. Мені здається, що ми поступово наближаємося до цього. Дуже легко перетворити будь-яку ідею на ширвжиток. Мені хочеться тут, у Франківську, добирати тільки найкраще. Щоб тут було просіяне золото...

М. Г.: А не шкода витратити життя на фестивалі?

Р. Д.: Справді, фестиваль відбирає багато сил. Наш геніальний композитор, засновник і президент “Porto Franko”, мій колега Роман Григорів каже деколи: “Навіщо нам це? Ти маєш ставити вистави, а я – писати музику”. Але я розумію: мабуть, ці зусилля потрібні зараз, тут, і тому я це роблю. У мене виховалась ціла команда, надійні помічники курують кожен напрям. Мабуть, моє щастя (хай там є і внутрішня імпульсивність і навіть розхристаність) – в умінні зібрати добру команду довкола себе.

М. Г.: А як взагалі так сталося, що золотий медаліст, окраса косівської школи подався на сцену?

Р. Д.: Життя багато мене випробувало. Уперше в театр я потрапив у Чернівцях. Потім у Косові. У школі брав участь в самодіяльності. Але й учився добре – олімпіади і таке інше. Я вступив 1992 року на історичний факультет Львівського університету імени Франка. То були важкі часи. Батьки науковці, грошей нема. А тут – це був перший рік, коли вступали за тестами – я пройшов! Радість! Прийшло повідомлення, я всім оголосив, що їду вчитись у Львівський університет. Приїжджаю на практику, аж тут мені раптом кажуть, що конкурсна ситуація змінилась, я недобрав одного бала, і мене перевели на заочне. Я пережив шок. Звісно, трагедія для сім’ї – син у бурсі! Але вже не міг повернутись додому – сором! Йшов вулицею і побачив оголошення про набір до ПТУ № 12 на Левандівці (мікрорайон м. Львова – М. Г.). Подався туди – там приймальна комісія оніміла – золотий медаліст... Почалось навчання. Я перебував у стані постійного стресу. Тоді уперше зрозумів, що таке депресія. Якимось пішов на виставу заньківчан. То була прем’єра “Батурина” за Лепким, наелектризований зал, відчуття свята. Вистава почалась – і зі мною почало діятися щось неймовірне. Я почав плакати, протремтів усю виставу. Не тільки від того, що відбувалось на сцені, але й від усвідомлення, що знайшов своє місце. Передивився тоді весь репертуар заньківчан, збирав програмки – такої колекції ні в кого немає (*сміється*). Довго не міг наважитися підійти до когось. Здавалось, що зайти на службовий вхід театру неможливо – там живуть небожителі! Врешті, набрався хоробрости, вивчив монолог, пішов до Ф. Стригуна і сказав: “Хочу бути артистом. Послухай-

Ірма Вітовська – Гертруда, Юрій Хвостенко – Клавдій, Олексій Гнатковський – Гамлет. НеоОПЕРА-ЖАХ “НАМЛЕТ” за п’єсою В. Шекспіра. Режисер – Ростислав Держипільський. Композитори – Роман Григорів, Ілля Разумейко. Пластичні рішення – Ольга Семьошкіна. Художник з костюмів – Леся Головач. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2017 р.

те мене, будь ласка, і скажіть – буде з мене добрий, чи ні...” Врешті, Федір Миколайович Стригун і підготував мене до вступу. Але до того, як я вступив на курс до Богдана Миколайовича Козака, ще була невдала спроба вступу до Інституту Карпенка-Карого, на курс Валентини Зимньої (підвела шпаргалка на письмовому іспиті). Тим часом мене перевели на стаціонар на історичному факультеті – і в мене знову депресія. Навіщо мені тоді здалася та історія! Вже наступного року став студентом Львівської консерваторії на акторському курсі Богдана Козака. Все у Божих руках! От прийшла до мене актриса, одна з моїх колишніх студенток, із розмовою. Вона рік працювала, вийшла

Сцени з вистави "Енеїда" за І. Котляревським (інсценізація Р. Держипільського та О. Гнатковського).
Режисер – Ростислав Держипільський.
Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2014 р.

заміж, захотіла звільнитись – мовляв, "мало уваги сім'ї приділяю" і таке інше. Я їй кажу – так, звичайно йди! Якщо є бодай один відсоток того, що ти можеш прожити без театру, без цих виснажливих репетицій, без наднормової роботи до глупої ночі, без складного закулісного життя – тобі треба йти з театру. Тільки коли ти отримуєш задоволення від недоспаних ночей, від перевтоми – залишайся. Митець – це надлишок енергії. І відомо, що велике відбувається тільки тоді, коли ти робиш щось більше, ніж повинен. Бо коли ти перебуваєш на території звичного – робиш те, що можуть робити усі. Тільки подолавши цю територію, за межею звичного, починається справжня творчість.

М. Г.: Але що ж було з історичним?

Р. Д.: Закінчив паралельно з акторським, заочно. І щасливий: історична освіта дала відчуття об'єму, загального розуміння процесів розвитку людства. Адже я мав вивчити і світову, і українську історію. Насправді історичний факультет дуже багато мені дав. Митець не може бути тупим, актор ти чи – режисер.

М. Г.: Ось ми і згадали про режисера Держипільського. Всі Ваші вистави збудовані на музиці, ритмі. Ви самі співаєте, пишете музику, ваші пісні звучать у фільмах. Що Вам дає музика?

Р. Д.: А я від музики починаю, відштовхуюся... Саме музика відкриває мені якісь візуальні образи,

які потім втілюються на сцені. Я не аналізував цього сам – але рік тому озирнувся – і раптом усвідомив... Можливо, це від землі, від того, що я гуцул... Я своїх студенток від самого початку виховував на пісні, у чому дуже допомагала і допомагає Наталка Половинка, і не лише, зрештою, у співах. Хтось колись сказав, і я з цим згоден, що у наших виставах традиційний український музично-драматичний театр переродився ось у такі нові форми, які Ви бачите сьогодні. Хоча навмисно я цього не робив.

М. Г.: А Ваша авторська сценографія – від того, що не маєте художника? Чи він Вам просто не потрібен?

Р. Д.: Спершу від того, що я сам мусив вирішувати простір у студентських роботах – і ніхто мені не допомагав, усе доводилось робити самому, тож я звик. Дуже часто загальне вирішення вистави приходить до мене в комплексі, із простором разом. Я бачу, як воно має виглядати на сцені, і здебільшого це рішення бачу вже від початку. Але розумію, що мені бракує фаховости, аби це розгорнути у сценографічній образ так, як би зробив якийсь талановитий сценограф. Тут потрібен професіонал. Із цим проблема. Думаю, саме тому я й вибираю часто вже готові простори, які задають вирішення, і у такий спосіб розв'язую цю проблему. У нас був чудовий, неймовірний художник Михайло Семенюк. Де мені знайти такого другого? Який би непобутово мислив? Ненавиджу побут... Хай навіть буде порожня сцена і актор на першому плані, щоб побачити, як він стає персонажем, аніж виносити якийсь побут. Для мене це – бутафорія, брехня. А обманювати – це найстрашніше в театрі. Зараз у нас є Леся Головач. Вона намагається підключатися, не нав'язувати своє, а дослухатися, пропонувати, розвивати якісь ідеї, і у нас, здається, вже є цікаві результати. Я щасливий, що вона у нас є.

М. Г.: Як приходять до Вас п'єси? Ви їх знаходите, чи вони – Вас?

Р. Д.: Якщо дивитися, звідки “ноги ростуть” у моїх Чехова чи Шекспіра – то це, звісно, школа Козака. Ми “проходили” цей репертуар, полюбили під час навчання. І в нього на курсі, а потім і в мене на курсі Чехов і Шекспір – обов'язкова програма. Щодо “Ромео і Джульєтти” – у мене самого була мрія зіграти Ромео, тому, думаю, я в такий спосіб її зреалізував. У “Трьох сестрах” було гостре бажання – сказати щось своє, випробувати себе, зробити тут, ніби на провінції, добру виставу. І це для нас було як терапія, лікування від провінційности. Взагалі, чим довше живу, тим більше переконуюсь, що мистецтво, театр – це терапія. Якщо мистецтво високого рівня – воно здатне лікувати. Низького – руйнувати: смаки, світогляд. Напевно, кожна вистава, яку ставимо – це терапія для нас, і добре, коли вона стає терапією для глядача, не

лише франківського. “Оскар і Рожева пані” – це теж терапія для суспільства в найширшому сенсі цього слова. Ні, це не гординя, бо гординя – це страшний гріх. Просто розумієш цінність театру, розумієш, наскільки театр може бути важливим для людства.

М. Г.: Ваша “Енеїда” – також терапія. Вона зроблена у перший рік російської війни. І – про це...

Р. Д.: Так, у ній своя терапія. Як можна було пережити те, що ми мали у 2014 році? Тільки змодельовавши це на сцені, можеш подолати страх, відчай, травму. Тому і народився “Модільяні” – як внутрішня терапія, вже як свідомий хід. Для всіх нас ця вистава була терапією. Прекрасно, коли є можливість дозволити собі те, що хочеш.

М. Г.: Маю провокативне запитання, можете не відповідати на нього. Театр – це ж діонісійська територія, де вирують складні, часто неприборкані

Сцена з вистави “Три сестри” за А. Чеховим. Режисура, музичне та сценічне рішення – Ростислав Держипільський. Художник з костюмів – Олена Андрійчук. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2013 р.

пристрасті. А Ви особисто, члени Вашої компанди, наскільки я знаю – люди глибоко віруючі. Ви маєте духівників, сповідуєтесь, дотримуетесь постів, свят, мислите християнськими категоріями... Як це вдається поєднувати? Як релігійність поєднується з театральним мистецтвом?

Р. Д.: ... Часто кажуть, що професії актора, вчителя, священника споріднені, близькі. Кожним із них я хотів бути в дитинстві. Хотів бути вчителем – здобув історичну освіту, навіть кидав акторське навчання і йшов до косівської школи викладати! Тоді Козак мене втримав... Дякую йому. Хотів бути і священником. У мене мати останні роки свого життя була сестрицею в церкві. Тому я дуже глибоко в цьому був занурений. Як і кожна людина, яка володіє сильною енергією, розумію, що можна її скерувати на добро або на зло. Для мене театр – другий храм. Кажуть, їх є два – церква і театр. Для мене це справді так. Сам я дуже складна людина, мене хитає, “носить”. Я знаю, що моє життя – постійна боротьба: із залежностями, звичками, із собою. Плюс у мені живе ще й гуцель-

Сцена з вистави “Три сестри” за А. Чеховим. Режисура, музичне та сценічне рішення – Ростислав Держитільський. Художник з костюмів – Олена Андрійчук. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2013 р.

ська **характерність**, мольфарство. Це дуже сильна енергія! Тому релігія, віра – мій рятівний ключ. Не знаю, чи я й жив би, якби не вони. Я зіштовхувався майже на дотик із темними силами і тому знаю, що таке – порятунок в релігії, у вірі, порятунок у Богові. І водночас я розумію, що Бог не хоче затурканих, зашорених людей. Він – Бог – теж любить вільних! З мене навіть жартують – ти завжди свого Бога кудись втулиш, у кожную виставу. Навіть у “Модільяні” мені це вдалося. Думаю, це великий гріх, коли театр, який володіє не тільки свідомістю, а й підсвідомістю глядачів, кидає їм туди багно, чорноту, сміття. Я навпаки намагаюся, щоб ми проникали у душі глядачів і очищували їх. Це свідомо позиція. Так, були сумніви – чи залишатися у професії, бо справді в ній є багато – як Ви кажете – небожого. Але після того, як почув, що у нас священники з парафіянами після служби Божої обговорюють наші вистави – як це було, наприклад, із “Солодкою Дарусею” – зрозумів: моє місце тут, і саме тут я можу зробити багато корисного. Кожну нову сцену у нас відкриває і охрещує священник. Я дорослішаю, але кожна вистава – це сповідь. По виставі ж можна сказати – хто ти, і треба не боятися оголювати свою душу перед іншими – Бог тобі дав це, і ти мусиш робити.

М. Г.: Ви зараз – заступник голови НСТУ з регіональних питань. На Вашу думку, столично-периферійний театральний ландшафт змінюється? Як Ви це відчуваєте?

Р. Д.: Звісно, процеси децентралізації мають відбуватися, все не може бути зосереджене у столиці, у Харкові чи у Львові. Але не можна це чинити директивно. Все вирішує насправді особистісний фактор. З'являється лідер – і творить театр: у Чернігові чи Береговому. Якби я залишився в Києві, я б, мабуть, зкурвився, життя там чомусь постійно вимагало якихось компромісів. Я відчував, що втрачаю себе. А ми без душі – просто фізична оболонка, зовсім не потрібна Всесвітові, Богові.

М. Г.: Можливо, має місце парадокс: менше місто дає більше можливостей для реалізації?

Р. Д.: Так, я зрозумів, що Франківськ – це таке місце, де я себе чую найкраще. Це Месопотамія, як сказав Прохасько – земля поміж двома річками... Тут живуть спокійно. І ніби весь час запізнюються. І завжди всюди встигають. Встигають жити – це найголовніше. Справжнє створюється зі спокою. І ролі. І вистави...

Народжені з тиші, спокою і музики, вистави Держипільського зовсім не такі – в них все кричить, яtringється, волає про любов і ненависть, чесність і безчестя, життя і смерть, все ходить дригом, перевертається, стогне й гуде у спробі деміурга перебудувати світ по-новому – на краще... У ключовій сцені "Модільяні" творчість художника – це і терапія, і священний акт самопосвяти... Тож, здається, все збігається у цій розмові й історії, яка, на щастя, не добігає кінця. Держипільський і його театр мольфарять...

Розмовляла Майя Гарбузюк

*Івано-Франківськ-Львів,
 травень 2018 р.*

Сцени з вистави "Модільяні". Сценічна версія, режисура, сценічне рішення, музичне оформлення – Ростислав Держипільський. Пластика - Ольга Семьошкіна. Художник-постановник - Олеся Головач. Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, 2018 р.

